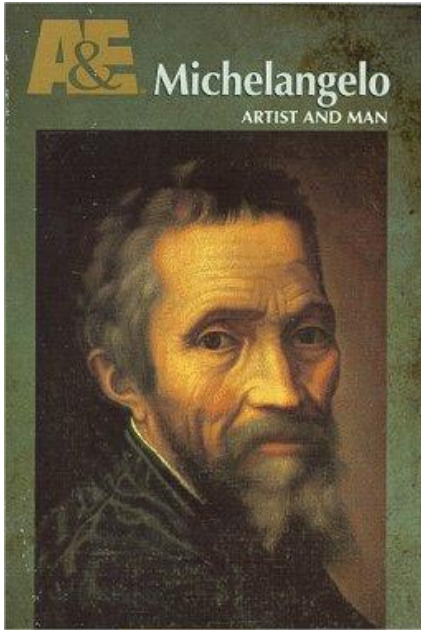
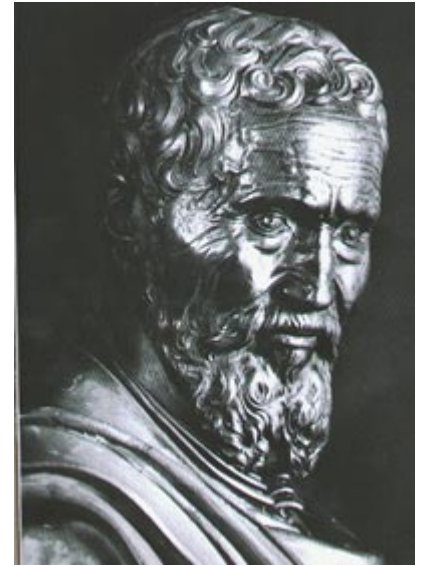

Điêu Khắc Gia,
Họa-Sĩ, Kiến Trúc Sư, Thị-Sĩ ...

Michel Angelo

Ngọc Bích Ngân

Michelangelo (1475-1564), một vĩ nhân rất xứng đáng được gọi là nhà sáng tạo với nguồn cảm hứng cao nhất trong nền lịch sử mỹ-thuật. Và với Leonard da Vinci, ông là một trong những người sáng lập ra cao trào Phục Hưng với sức ảnh hưởng mạnh mẽ, gây được ấn tượng sâu sắc nhất.

Vừa là một điêu khắc gia, vừa là một họa sĩ, một kiến trúc sư và cũng là một nhà thơ lớn của Ý Đại Lợi, Michelangelo đã cố gắng tạo một ảnh hưởng to lớn đến các bạn đồng nghiệp cùng thời nói riêng (mà lúc bấy giờ còn đang trong thời kỳ Hiện-Đại) và trên nền nghệ thuật phương Tây nối tiếp nói chung. Trong những năm cuối đời, ông là một nhân vật tiêu biểu chính của thời kỳ kỳ diệu cách với những phong cách của riêng chính mình.

Michelangelo tên thật là Michelangelo Buonarroti Simoni, Cha là ông Lodovico di Leonardo Buonarroti Simoni và mẹ là bà Francesca di Neri. Ông chào đời vào rạng sáng ngày thứ hai, giữa lúc 4 và 5 giờ sáng ngày 06 tháng 03, năm 1475 tại một hương-thôn nhỏ của thành phố Capresse, gần Arezzo, Ý-Đại-Lợi. Tuy được sinh

ra tại Capresse, nhưng tình cảm của Michelangelo luôn hướng về

Ngôi nhà tại Capresse, nơi Michelangelo được sinh ra.

quê cha là mảnh đất Florence, một tỉnh lớn của nước Ý. Cha của Michelangelo, một nhà quý tộc, lúc bấy giờ là một quan toà địa phương của Capresse. Gia đình của ông trở lại Florence không lâu sau khi ông ra đời. Sức khỏe của bà Francesca di Neri, mẹ của Michelangelo, yếu hẳn đi sau khi bà hạ sinh Michelangelo, và bà đã quá ốm yếu để có thể săn sóc chu đáo cho đứa con mới sinh. Bà Francesca di Neri đã không bao giờ bình phục và rốt cuộc đã qua đời khi ông chỉ vừa 6 tuổi. Bà ra đi để lại cho ông Lodovico di Leonardo năm người con mà Michelangelo là đứa con thứ nhì trong gia đình. Có lẽ vì thiếu vắng sự chăm sóc của tình mẫu tử, nên tuổi thơ của Michelangelo đã không được êm đềm như những đứa trẻ khác cùng lớp. Cậu bé

thường dễ nổi cáu và khi tức giận, thường hay la hét những người chung quanh. Có lẽ vì lý do đó nên Michelangelo chỉ thích lẩn quẩn một mình và có rất hiếm bạn.

Ước muốn trở thành một người nghệ-sĩ của Michelangelo lúc đầu bị cha của ông chống đối. Vì với những thành kiến của thời bấy giờ, hành nghề nghệ-sĩ sẽ bị xếp vào giai cấp thấp hơn tầng lớp quý tộc. Các anh em của Michelangelo được sắp xếp cho làm việc trong công nghiệp tơ lụa, riêng Michelangelo được cha nhận thấy là một đứa trẻ thông minh, nên cậu bé đã được cho đến trường để về học văn chương và nghệ thuật qua một người thầy tên là Francesco da Urbino. Cậu bé Michelangelo 12 tuổi thích vẽ hơn chăm học chữ. Nhưng mỗi

khi Michelangelo cầm bút vẽ thì chú bé liền bị cha và các chú/bác đánh đòn ngay! Tuy nhiên cuối cùng, ông cũng được theo học ngành mỹ-thuật. Vào năm ông lên 13, cha của ông với sự quen biết rộng rãi, đã gởi gắm con trai mình theo học khóa điêu-khắc & hội họa ba năm với họa-sĩ Domenico Ghirlandajo. Đó cũng là người thầy đầu tiên của Michelangelo. Sau này Michelangelo không muốn nhắc đến thời gian theo học

Domenico Ghirlandajo
Người Thầy đầu tiên của Michelangelo tại Florence, Ý-Đại-Lợi.

này vì ông có ngụ ý rằng: tài năng có được của ông là do tự học và tự phát huy mà ra. Chắc chắn rằng Michelangelo đã không muốn hình ảnh của ông là một sản phẩm của các xưởng chế tạo. Bởi theo ông, các xưởng chế tạo đều bị mang tiếng rằng: Tại những nơi ấy, hội họa và điêu khắc luôn được truyền dạy chuyên về mặt thủ công hơn là nghiêng về nghệ thuật sáng tạo. Tuy nhiên, chính tại xưởng vẽ & điêu khắc của ông Domenico Ghirlandajo mà Michelangelo đã thu thập được một số kỹ thuật căn bản của thuật vẽ trên tường.

Khoảng hai năm sau đó, khi khóa học nghệ với Domenico Ghirlandajo còn đang dở dang thì Michelangelo chuyển sang học trường điêu khắc. Đó là một ngôi trường được lập ra bởi Lorenzo de Medici, the Magnificent tại cung điện của chính ông trong khu vườn Palazzo Medici. Lorenzo de Medici giao phó nhiệm vụ lãnh đạo và giáo dục lại cho một môn đồ tên Donatello, Bertoldo. Ông cũng cho người đi mời những học sinh của Domenico Ghirlandajo. Và với sự giới thiệu và gởi gắm của Ghirlandajo, Michelangelo cùng một bạn đồng liêu tên là Granacci

được đi theo học lớp đào tạo xa hơn của Lorenzo de Medici (1489 -1492). Không lâu sau khi Michelangelo đến nơi học tập mới, ông đã được mời đến thăm viếng gia tộc lớn lao và danh tiếng Medici. Nhờ đó, Michelangelo đã

có dịp trò chuyện với những người trẻ trong gia trang Medici. Trong số đó có hai người sau này đã trở thành Đức-Giáo-Hoàng: một là Đức Leo X và một là Đức Clement VII.

Là một học sinh nội trú, Michelangelo đã được chung sống với các con trai của Lorenzo, lúc bấy giờ là những quý tử của một gia tộc cao quý nhất trong tầng lớp thượng lưu tại Florence.

Để trao đổi kiến thức về nghệ thuật cho Michelangelo, tại đây ông đã được cho xem những bộ đồ cổ sưu tập được của giòng họ Medicis. Michelangelo đã tỏ ra rất ngạc nhiên và thích thú, ngắm nhìn những bức tượng Hy-Lạp với lòng ngưỡng mộ đầy cảm phục! Và từ đó, ông đã tự hứa với lòng là sẽ trở thành một nhà điêu khắc. Ông cũng được bậc thầy cư ngụ tại ngôi trường mới này là Donatello (Bertoldo's master) hướng dẫn và giảng dạy thêm không ít. Những tác phẩm tại đây của Michelangelo gồm có hai bức chạm nổi trên đá: bức **Madonna of the Stairs** (Casa Buonarroti, Florence) đã được khắc trên 'rilievo schiacciato'. Bức tượng này cho thấy ít nhiều những ảnh hưởng của Donatello (Bertoldo's master) qua nét điêu khắc của Michelangelo vào lúc bấy giờ. Và bức chạm trở thứ nhì, bức **Battle of the Centaurs** (Casa Buonarroti, Florence) đã được dựa trên bức chạm trên đồng: 'Battle of the Horsemen' của Bertoldo. Trong thời gian ông học tại hai trường này, Michelangelo cũng nghiên cứu và vẽ lại những bức tranh họa trên tường của Giotto và Masaccio.

Nhưng thật không may cho Michelangelo, Lorenzo de Medici, the Magnificent qua đời quá sớm! Năm 1492, sau khi Lorenzo de Medici mất, ngôi trường ngưng hoạt động và Michelangelo cũng từ từ xa dần gia tộc Medicis. Sau đó, vào năm 1493, Michelangelo được chấp nhận vào học khóa Cơ-Thể-Học (**Anatomy**, một môn học bao gồm cả thuật mổ xẻ các xác chết để giúp các họa-sĩ, các điêu khắc gia biết rõ về những cấu tạo của cơ thể, các bắp thịt, các khớp xương, ... của con người) tại một nhà thương nối liền với Sto Spirito. Để tỏ lòng biết ơn về sự ưu tiên đã cho phép ông được hưởng đặc ơn trên, Michelangelo đã tạc tượng một

Madonna of the Stairs (Madonna bên nấc thang), 1490-1492
Bức Tượng Điêu Khắc đầu tiên của Michelangelo
Đá Hoa, 55,5 x 40 Cm
Casa Buonarroti, Florence, Ý-Đại-Lợi.

Battle of the Centaurs (Nhân Mã Vật Lộn), 1492
Bức Tượng Điêu Khắc thứ nhì của Michelangelo
Đá Hoa, 84,5 x 90,5 Cm
Casa Buonarroti, Florence, Ý-Đại-Lợi.

Thánh Giá bằng gỗ. (Mà hiện nay đang được cất giữ tại Casa Buonarroti để nghiên cứu vì có sự khả nghi rằng, Thánh Giá này không do Michelangelo tạo ra - Nhưng vào ngày 18 tháng 07 năm

Đức Chúa Giê-Su trên Thánh Giá gỗ, 1493
Casa Buonarroti, Ý-Đại-Lợi.

2001, *BBC News* đã loan báo rằng Thánh Giá gỗ nói trên đúng thật là do chính tay Michelangelo điêu khắc).

Vào tháng 10 năm 1494, Michelangelo sang Bologna (một tỉnh khác của Ý-Đại-Lợi). Tại đây, ông được ủy nhiệm để thực hiện vài bức tượng nhỏ để hoàn thành Điện-thờ hài cốt của di San Domenico tại Thánh Đường San Domenico Maggiore.

Angel with Candlestick (Thiên Thần Chấu Nến), 1494-95
Tượng Điêu Khắc Cho Lăng Thánh Đa-Minh.
Đá Hoa, Cao 51.5 cm
San Domenico, Bologna, Ý-Đại-Lợi.

Vào khoảng tháng 06 năm 1496, Michelangelo du hành sang La-Mã. Ông đã lưu lại nơi đó đến năm 1501. Và chính trên đất nước này, Michelangelo đã thực sự đưa cao tên tuổi của mình

đến khắp thế giới. Tại đây, ông được tận mắt nhìn thấy và nghiên cứu các bức tượng cổ điển cùng những tàn tích của thành La-Mã được khai quật lên hoặc được phát hiện đó đây. Ngay sau đó, Michelangelo liền lập tức chế tạo ra tác phẩm điêu khắc cỡ lớn đầu tiên của mình. Đó là bức tượng **Bacchus** (1496-98, Bargello, Florence).

Cùng trong thời gian đó, Michelangelo cũng tạc bức tượng **Pietà** (1498-1500). Bức tượng chính gốc hiện nay vẫn còn được trưng bày tại đền Thánh Phê-rô. Tượng **Pietà** đã được đánh giá là một trong những tác phẩm nghệ thuật điêu khắc trứ danh nhất, là một trong những kiệt tác hiếm quý của Michelangelo. Rất có thể tác phẩm **Pietà** đã được Michelangelo hoàn tất trước khi ông ta tròn 25 tuổi.

Tác-phẩm **Pietà**, xót xa thống thiết, thanh tú, sắc sảo và tuyệt mỹ đã được Michelangelo trau chuốt kỹ lưỡng hơn cả những tác phẩm sau này của ông! Đức

Bacchus (Thần Rượu Bất-Cút, 1496-1498)
Đá Hoa, Cao 203 cm
Museo National del Bargello, Florence.

Monument Pietà (Tượng Đức Bà Đau Khổ) 1498-1500
Đá Hoa, Cao 1.74cm, với bục dưới chân, 1.95 cm
Basilica di San Pietro, Vatican.

Trình-Nữ Maria với nét mặt thật trẻ được tạc ngồi uy nghi, hai tay đỡ lấy xác con Thiên Chúa nằm ngang qua lòng Mẹ trên vạt áo. Một chủ đề lấy từ ý của nghệ thuật miền Bắc Âu-Châu. Thay vì bộc lộ nét thống khổ cùng cực của một người mẹ phải chứng kiến cái chết của con mình, Mẹ Maria đã kiềm chế lại sự đau đớn một cách thật là chịu đựng! Nét biểu lộ của Người là sự nhẫn nhục, vâng lời chịu phạt, và cam chịu số phận...

Trong tác-phẩm này, Michelangelo đã tổng kết lại sự đổi mới trong nghệ thuật điêu khắc của các bậc tiền bối của ông trong thế kỷ thứ 15 (như Donatello) khi ông dùng những bức tượng kiểu vĩ đại cỡ dài tưởng niệm để đánh dấu sự khởi đầu cho Cao Trào Phục Hưng vào thế kỷ thứ 16. (**High Renaissance** - Thời kỳ làm sống lại nghệ- thuật và văn- học dựa trên các

hình thức cổ điển - Thế kỷ 14, 15, 16). Đây cũng là tác phẩm duy nhất mà Michelangelo có lưu lại chữ ký của ông. Michelangelo đã ký lên bức tượng '**Pietà**' chỉ vì ông tình cờ nghe lỏm rằng có người bảo Tượng '**Pietà**' là do một điêu khắc gia nào khác làm ra chứ không phải do Michelangelo thực hiện! Ông đã vô cùng tức giận và đã đục, đeo một câu khắc vào bức tượng. Nhưng sau đó, Michelangelo đã vô cùng buồn bã và hối hận đã khắc tên lên tác-phẩm '**Pietà**'! Và từ đó, ông đã không còn ký tên thêm trên bức cứ một tác-phẩm nào khác của mình nữa.

Michelangelo được trả công cho công trình tượng '**Pietà**' 450 Ducats vàng (Đu-ca, tiền vàng xưa ở Âu Châu). Ngoài ra, cùng trong thời gian này, Michelangelo cũng đã tạc nhiều bức tượng khác như tác phẩm '**Sleeping Cupid**', '**Le Cupidon Agenouillé**', 1497 hiện đang được gìn giữ tại Viện Bảo Tàng Kensington, tác-phẩm '**Dying Adonis**' hiện đang được lưu trữ tại Viện Bảo Tàng Quốc Gia của Florence....

(*Xin xem tiếp số báo thứ 7 tuần sau*)

Ngọc Bích Ngân
www.ngocbichngan.com